

тами; зміна порядку формування та розподілу державних ресурсів зерна; формування ринкової інфраструктури на інноваційній основі; регулювання попиту і пропозиції з метою створення ринкової рівноваги; демонополізація ринку збуту, що сприятиме розвитку прямих зв'язків між підприємствами.

Список використаних джерел

1. Волошин Р. Аналіз експортного сегмента зернового ринку України / Роман Волошин // Вісн. Терноп. нац. екон. ун-ту. — 2007. — Вип. 2. — С. 97–103.
2. Зубець М. В. Економічні аспекти реформування аграрно-промислового комплексу України / М. В. Зубець, М. Д. Безуглий [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Chem-biol/Agroin>
3. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку // Інформаційно-аналітичний збірник (вип. 4-6) / П. Т. Саблук та ін. — К.: ІАЕ УААН, 1999–2003.

Галій О.Г.,

науковий керівник — **Заїка С. О.**, старший викладач,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка, м. Харків

УКРАЇНСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ СОНЯШНИКУ

В Україні сільське господарство традиційно відіграє важливу роль в економіці. В агропромисловому комплексі країни задіяно 90–95 % сільськогосподарських угідь, 50 % водних і 30 % трудових ресурсів.

Швидкі темпи росту споживання та потреби в рослинних жирах призвели до того, що протягом 90-х років минулого століття та першого десятиліття нового тисячоліття в аграрному секторі України відбувся різкий перерозподіл посівних площ на користь групи олійних культур, де основну роль відіграє соняшник — одна з найбільш прибуткових і високоліквідних культур. Так, до 1990 року посівні площі соняшнику становили близько 1,6 млн га, а останніми роками значно збільшились і сягнули 4,1–4,5 млн га.

Активний розвиток олійно-жирової промисловості вимагає відповідного рівня забезпеченості олійною сировиною. При цьому лідерами виробництва та основними виробниками насіння соняшнику є Росія, Україна, країни ЄС та Аргентина [1].

Насіння соняшнику використовується для виготовлення харчової олії та маргарину, застосовується у тваринництві соняшникова макуха та шрот, які багаті на білок та інтенсивно використовуються на кормові цілі. З лушпиння одержують етиловий спирт, кормові дріжджі, фурфурол для виробництва пластмас. Останнім часом усе більшої популярності набуває кондитерське насіння соняшнику, яке використовується не тільки для виготовлення халви та козинаків, але й продажі у смаженому вигляді для «лузання». Асортимент усе більше зростає: насіння соняшнику смажене, насіння соняшнику смажене очищене, насіння соняшнику смажене із сіллю і т.д.

Поживна цінність ядер кондитерського соняшнику дає змогу віднести їх до категорії так званого оздоровчого харчування. Однією з головних особливостей таких ядер є високий вміст заліза (у два рази більше, ніж у родзинках), цинку, калію, вітаміну Е. А ще вони — чудове джерело дієтичної клітковини. Ядра також містять зменшену кількість ненасичених жирних кислот, що знижує рівень холестерину в крові [2].

Соняшник — чудова медоносна рослина. З 1 га його посівів під час цвітіння бджоли збирають до 40 кг меду. При цьому значно поліпшується запилення квіток, що підвищує врожай насіння.

Сіють соняшник також для створення куліс на парових полях. Як просапна культура він сприяє очищенню полів від бур'янів.

Таким чином, серед польових культур, соняшник є однією з найщедріших. З 1 га при врожайності насіння 25 ц/га можна одержати 1200 кг олії, 800 кг макухи (300 кг білка), 500 кг лушпиння (70 кг дріжджів), 1500 кг кошиків (прирівнюється до сіна), 35–40 кг меду і багато ін.

Зростання площ посіву під соняшником і стабільна урожайність забезпечили Україні високі валові збори. Серед світових виробників Україна посідає провідне місце за валовим збором насіння цієї культури.

Україна є не лише одним із лідерів виробництва товарного насіння соняшнику, а й займає провідне місце серед експортерів олії цієї культури. За останні маркетингові роки сільськогосподарськими підприємствами України вирощувалося від 6,3 до 6,7 млн т товарного насіння, що становило 21,0–22,2 % від світового валового виробництва. Близький за кількістю до українського валовий збір насіння отримували аграрії Росії та країн ЄС-27, дещо більше — інші разом взяті країни. Проте олії найбільше виробляла саме Україна, тобто її олійно-екстракційні комбінати — 21,9–23,5 % світового виробництва [3].

Вирощування олійних культур є важливою складовою стратегії економічного розвитку держави. Продукція олійних культур для сільськогосподарських підприємств є одним із основних джерел формування їх доходності, що дозволяє забезпечити ефективну діяльність. Подальший розвиток виробництва олійних культур, зокрема соняшнику, значною мірою забезпечуватиметься кращим використанням земельних ресурсів, запровадженням нових сортів і прогресивних технологій вирощування.

Економічна ефективність вирощування та переробки соняшнику усе більше залежить від інтенсивного фактору, що зумовлює необхідність використання значних вкладень у розвиток інфраструктури та супутніх галузей. Впровадження нових високоврожайних гібридів, застосування сучасної технології вирощування, зменшення кількості проходів потужних сільськогосподарських машин, застосування ефективних гербіцидів, інсектицидів і фунгіцидів істотно впливають на економічну ефективність та конкурентоспроможність виробництва насіння.

Список використаних джерел

1. Андрієнко О. Не такий страшний соняшник, як його малюють / Ольга Андрієнко, Андрій Андрієнко, Ігор Семеняка // Агробізнес сьогодні. — № 11 (210). — 2011. — С. 43–48.
2. Поляков О. Вирощування кондитерського соняшнику / О. Поляков, О. Нікітенко, В. Рожкован // Пропозиція. — № 12. — 2013. — С. 12–14.
3. Бритвенко А.С. Маркетинг продукції соняшнику в Україні. — [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua>.

Гладиш А. І.,

науковий керівник — **Ничипорук О. Ю.**, к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНОЇ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА РИНКАХ КРАЇН ЄВРОПИ

Гостра конкурентна боротьба за споживача призводить до зростання нецінових форм конкуренції, і в першу чергу конкуренції за якістю, що потребує підвищення економічної ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства. Для досяг-